

เสนอ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ไบบันทึกลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๙๓ ขอให้พิจารณาเสนอความเห็นเรื่องเงินของแผนกบัญชีองค์การเหมืองแร่ขาดบัญชีตามที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งไว้ นั้น

ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็น ดังนี้

๑. ปรากฏตามเนื้อเรื่องว่าผู้รับผิดชอบในการที่เงินขาดบัญชีนี้ คือ ม.ร.ว.ปิโยรส สุขสวัสดิ์ ซึ่งเป็นพนักงานรักษาเงิน กับนายพยงค์ เหมะศิลป์ สมุห์บัญชีองค์การเหมืองแร่ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ม.ร.ว.ปิโยรส สุขสวัสดิ์

ปัญหามีว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไปคือผู้อำนวยการและประธานกรรมการจะต้องรับผิดชอบร่วมด้วยในการที่เงินขาดบัญชีนี้หรือไม่

ตามหลักกฎหมาย ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบใช้เงินจำนวนนี้จะต้องได้ร่วมมือกระทำการด้วย คือ เอาเงินที่ขาดนั้นไป ถ้าปรากฏดังนี้ จึงจะฟ้องคดีแพ่งเรียกให้รับผิดชอบชดใช้ได้ อนึ่งตามหลักกฎหมายแพ่ง ผู้บังคับบัญชาในหน้าที่ราชการหรือหน้าที่อื่นใดของเอกชนก็ดี ไม่ต้องรับผิดชอบร่วม ในทางแพ่งในกรณีที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้เอาเงินของราชการไปหรือเอาเงินของห้างร้านหรือบริษัทไปเป็นส่วนตัว

ถ้าจะให้ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบ ในการที่เงินขององค์การเหมืองแร่ขาดบัญชีนี้ จะเรียกร้องได้ก็ในทางให้รับผิดชอบละเมิด กล่าวคือ ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการที่ควบคุมกิจการขององค์การนั้น เป็นการเรียกให้ชดใช้ความ

เสียหายเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้าไม่ปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาจงใจหรือเลินเล่อในหน้าที่ราชการแล้วย่อมจะเรียกให้รับผิดชอบไม่ได้

๒. ปรากฏว่า พลโท พระองค์เจ้าอลองกู่ เป็นผู้ค้ำประกัน ม.ร.ว.ปิโยรส สุขสวัสดิ์ อยู่ ผู้ค้ำประกันย่อมต้องรับผิดชอบด้วยในการชดใช้เงินที่ขาดบัญชีนี้ (แต่จะต้องดูข้อความในสัญญาค้ำประกันโดยละเอียดเสียก่อนว่าผู้ค้ำประกันรับผิดชอบไว้อย่างไร)

๓. สำหรับกรณีนี้ เห็นว่าจะให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไปร่วมรับผิดชอบนั้น เมื่อไม่ปรากฏความผิดของผู้บังคับบัญชาอย่างใด ก็ไม่มีบทกฎหมายใดที่จะอ้างอิงเพื่อให้รับผิดชอบฐานะขององค์การคล้ายกับบริษัท อาจยกตัวอย่างเข้าเทียบเคียงได้ เช่น สมุห์บัญชีบริษัทและพนักงานเก็บเงินของบริษัทหนึ่งได้เอาเงินของบริษัทนั้นไป ดังนี้ ผู้จัดการก็ดี ประธานกรรมการก็ดี ไม่ต้องรับผิดชอบร่วมด้วย เพราะได้กำหนดหน้าที่กันไว้แล้วว่าใครมีหน้าที่อย่างไร เพราะฉะนั้นเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของบริษัท จึงมักมีธรรมเนียมปฏิบัติกันว่า ก่อนรับเข้าทำหน้าที่สมุห์บัญชีหรือทำงานเป็นผู้เก็บรักษาเงิน บริษัทจึงเรียกร้องให้มีผู้ค้ำประกันไว้หรือให้วางหลักประกันไว้เผื่อว่าเงินขาดหายไป จะได้เรียกเอาจากผู้ค้ำประกันหรือเอาจากหลักประกันได้

สำหรับทางแก้ในโอกาสต่อไป ถ้ากรณีเช่นนี้จะเกิดขึ้นอีกแก่องค์การหรือสถานที่ราชการอื่น ๆ ก็ควรให้มีมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดลงไปว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นใดอีก

นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะที่จะต้องรับผิดชอบในทางการเงิน ดังนี้แล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชา
ไม่ควบคุมให้ดีก็ต้องรับผิดชอบด้วย

(ลงชื่อ) ส.วินิจนัยกุล
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๕ ต.ค.๕๓